

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 czerwca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu w XVII Wydziale Karnym Odwoławczym, w składzie:

Przewodniczący: SSO Sławomir Olejnik

Sędziowie: SSO Anna Judejko

SWSO Wojciech Wierzbicki

Protokolant: apl. radc. Marcin Andrzejewski

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Jerzego Maćkowiaka

po rozpoznaniu w dniu 3 czerwca 2015 r.

sprawy **D. S.**

oskarżonego o czyn z art. 300 § 2 kk.

z powodu apelacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego,

od wyroku Sądu Rejonowego w Grodzisku Wielkopolskim z dnia 22 kwietnia 2014r., sygn. VII K 42/14

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Nowym Tomysłu do ponownego rozpoznania.

Wojciech Wierzbicki Sławomir Olejnik Anna Judejko

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 kwietnia 2014 roku, Sąd Rejonowy w Grodzisku Wielkopolskim, Wydziale Zamiejscowym Karnym w N., przychylając się do wniosku prokuratora o skazanie bez przeprowadzenia rozprawy w trybie art. 335 k.p.k., uznał oskarżonego D. S. za winnego popełnienia przestępstwa z art. 300 § 2 k.k. i za to wymierzył mu karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 4 lat próby. Nadto Sąd Rejonowy wymierzył oskarżonemu grzywnę 100 stawek dziennych po 20 zł każda oraz obciążył go kosztami postępowania.

Powyższy wyrok, w całości na niekorzyść oskarżonego, zaskarżył pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej, zarzucając zaskarżonemu wyrokowi:

1. rażące naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 46 § 1 k.k. poprzez jego niezastosowanie i nierozpoznanie wniosku pokrzywdzonej o naprawienie wyrządzonej szkody pomimo, iż rozstrzygnięcie o wniosku pokrzywdzonej było obligatoryjne,
2. mającą wpływ na treść wyroku obrazę przepisów postępowania, tj. art. 343 § 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 1 k.p.k. poprzez skazanie D. S. bez przeprowadzania rozprawy, pomimo tego że nie zachodziły podstawy do uwzględnienia tego wniosku, w szczególności z uwagi na złożenie przez pokrzywdzoną wniosku o nałożenie na oskarżonego środka karnego w postaci obowiązku naprawienia szkody oraz zgłoszenia zastrzeżeń co do wymiaru kary.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się w pełni uzasadniona.

Przede wszystkim rację ma skarżący, iż złożenie przez niego, jako pokrzywdzonego wniosku o orzeczenie obowiązku naprawienia szkody, winno skutkować odpowiednim ustosunkowaniem się przez Sąd meriti do tegoż wniosku. Zgodnie bowiem z art. 46 § 1 k.k. orzeczenie opisanego w nim środka karnego jest obligatoryjne, właśnie w przypadku złożenia wniosku przez pokrzywdzonego. Wniosku tego nie wolno więc było zignorować.

Podzielić przy tym należy pogląd zaprezentowany przez skarżącego, iż wobec złożenia przez pokrzywdzonego wniosku o orzeczenie tytułem środka karnego obowiązku naprawienia szkody przed wydaniem w sprawie orzeczenia w myśl uregulowania zawartego w art. 343 k.p.k., Sąd ma obowiązek zarówno rozpoznania tego wniosku, jak i dokonania kontroli merytorycznej wniosku prokuratora złożonego w trybie określonym w art. 335 § 1 k.p.k. W wypadku ustalenia, że szkoda nie została naprawiona i zachodzą pozostałe przesłanki do orzeczenia wobec oskarżonego obowiązku naprawienia szkody, Sąd powinien wystąpić do stron z propozycją zmodyfikowania wniosku prokuratora, a w przypadku braku zgody stron na modyfikację wniosku, skierować sprawę do rozpoznania na zasadach ogólnych, chociażby celem przeprowadzenia postępowania dowodowego w cel ustalenia wysokości wyrządzonej szkody.

Zwrócić też należy uwagę, że nie tylko skarżący złożył przedmiotowy wniosek w imieniu swojej mandantki (k. 429), lecz również pełnomocnik innej pokrzywdzonej - (...) sp. z o.o. (k. 423). W toku ponownego postępowania konieczne jest więc rozpoznanie obu wniosków i ustalenie, czy istnieją podstawy do orzeczenia środka karnego w postaci obowiązku naprawienia szkody.

Przechodząc dalej, zgodzić się również należy z autorem apelacji, iż wskazana przez Sąd Rejonowy klauzula antykumulacyjna nie znajduje zastosowania w niniejszej sprawie. Warunkiem zastosowania tej klauzuli jest bowiem tożsamość podmiotowo - przedmiotowa roszczenia, o którym prawomocnie rozstrzygnięto w innym postępowaniu albo jest przedmiotem takiego postępowania, z roszczeniem dochodzonym w procesie karnym. Brak takiej tożsamości pomiędzy roszczeniami powoduje brak spełnienia przesłanki stanu rzeczy osądzonej (res iudicata), czy stanu sprawy w toku (lis pendens). (tak Sąd Najwyższy m. in. w postanowieniu z dnia 7.11.2014 r., IV KK 129/14, Biul.SN 2015/3/19). Tożsamość przedmiotowo – podmiotowa jest zachowana, gdy roszczenie, które jest przedmiotem "innego postępowania" w rozumieniu tego przepisu lub o którym "prawomocnie orzeczono", powstało w następstwie popełnienia czynu zabronionego będącego przedmiotem obecnego procesu karnego. Klauzula antykumulacyjna nie obejmuje natomiast roszczeń wynikających z czynności cywilnoprawnych poprzedzających popełnienie przestępstwa, czyli roszczeń nie pochodzących z czynów niedozwolonych, co jednoznacznie wyjaśnił Sąd Najwyższy m. in. w postanowieniu z dnia 13 lutego 2014 r., które opierało się na analogicznym do niniejszego stanie faktycznym (V KK 238/14, OSNKW 2014/7/55).

Należy wskazać, że w realiach przedmiotowej sprawy najpierw powstało roszczenie cywilnoprawne i wystawione tytuły wykonawcze świadczą li tylko o istnieniu zobowiązań cywilnoprawnych, przy których nie popełniono jeszcze przestępstwa. Dopiero manipulacje składnikami majątkowymi dokonane przez oskarżonego stanowiły przestępstwo z art. 300 § 2 k.k. Zatem zobowiązania cywilne i karne po stronie oskarżonego powstały w innym czasie (cywilne zdecydowanie wcześniej) i z innych tytułów prawnych, stąd nie mogą być utożsamiane. Potwierdzeniem powyższego stanowiska jest cytowane wyżej postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2014r.

Na obecnym etapie postępowania nie ustalono jednak wysokości poniesionej przez pokrzywdzonych szkody, dlatego też okoliczności te winny zostać zbadane w toku postępowania dowodowego, by ustalić jaką dokładnie szkodę ponieśli pokrzywdzeni w wyniku działań oskarżonego. Z uwagi na tryb procedowania (wydanie wyroku przez prowadzenia rozprawy, w tym postępowania dowodowego), Sąd Okręgowy był zobligowany do uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

W toku ponownego postępowania Sąd Rejonowy winien ustalić, czy strony postępowania godzą się na modyfikację wniosku poprzez orzeczenia również środka karnego, a jeśli nie – rozpoznać sprawę na zasadach ogólnych.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy orzekł jak na wstępie.

Wojciech Wierzbicki Sławomir Olejnik Anna Judejko